

RECHTSPRAAK

Ender Balkaya/Kiesel Abbruch| und Recycling Technik GmbH

Directeur van een vennootschap en werknemers op een gesubsidieerde praktijkleerwerkplek tellen mee als ‘werknemer’ getalscriterium WMCO.

In 2013 ontslaat Kiesel Abbruch 19 werknemers, waaronder Balkaya, zonder dat de Bundesagentur für Arbeit een kennisgeving van een voorgenomen collectief ontslag heeft ontvangen. Volgens Balkaya was Kiesel Abbruch daartoe wel gehouden, omdat naast de 19 werknemers ook de directeur X en een stagiair bij Kiesel Abbruch werkzaam waren. Deze stagiair was bij Kiesel Abbruch werkzaam om omgeschoold te worden. Deze omscholing werd gefinancierd door het Jobcenter im Landkreis Diepholz (arbeidsbureau van de overheid voor het district Diepholz). Een financiële bijdrage, die overeenkwam met de totale aan S. uit te keren betaling als tegenprestatie voor haar werkzaamheden in het kader van haar opleiding, werd direct aan haar overgemaakt door de Bundesagentur für Arbeit. Daarop heeft het Arbeitsgericht Verden de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) Dient het toepasselijke Unierecht, inzonderheid artikel 1 lid 1 onder a) van Richtlijn 98/59, aldus te worden uitgelegd dat het zich verzet tegen nationale wettelijke bepalingen of nationale gewoonten volgens welke bij de in deze bepaling voorgeschreven berekening van het aantal werknemers een lid van de directie van een kapitaalvennootschap niet wordt meegerekend, ook al verricht dit lid zijn werkzaamheden onder het gezag en het toezicht van een ander orgaan van deze vennootschap, ontvangt het loon als tegenprestatie voor zijn werkzaamheden en houdt het zelf geen aandelen in de vennootschap?
- 2) Dient het toepasselijke Unierecht, inzonderheid artikel 1 lid 1 onder a) van Richtlijn 98/59, aldus te worden uitgelegd dat het dwingend voorschrijft dat bij de in deze bepaling voorgeschreven berekening van het aantal werknemers ook die personen als werknemers in loondienst dienen te worden meegerekend, die zonder een vergoeding van de werkgever te ontvangen, maar met financiële steun van en erkenning door de voor de bevordering van de werkgelegenheid bevoegde overheidsinstantie, in de praktijk in de onderneming werkzaam zijn om kennis op te doen of te verdiepen of om een beroepsopleiding te voltooien (‘stagiair’), of zijn de lidstaten bevoegd dienaangaande nationale wettelijke bepalingen of gewoonten vast te stellen?

Het Hof van Justitie EU oordeelt als volgt. Uit vaste rechtspraak van het Hof volgt dat bij de omschrijving van dat begrip ‘werknemer’ moet worden uitgegaan van objectieve criteria die, wat de rechten en plichten van de betrokkenen betreft, kenmerkend zijn voor de arbeidsverhouding. In dit verband wordt als hoofdkenmerk van een arbeidsverhouding beschouwd dat iemand, gedurende een bepaalde tijd, voor een ander onder diens gezag prestaties verricht tegen beloning (zie het arrest Commissie/Italië, C-596/12, ECLI:EU:C:2014:77, punt 17, waarin naar analogie wordt verwezen naar het arrest Danosa, C-232/09, ECLI:EU:C:2010:674, punt 39). In dit verband blijkt uit de rechtspraak van het Hof die van toepassing is in het kader van Richtlijn 98/59, dat het feit dat een persoon de hoedanigheid van lid van een leidinggevend orgaan van een kapitaalvennootschap bezit, als zodanig niet kan uitsluiten dat die persoon zich ten opzichte van die vennootschap in een verhouding van ondergeschiktheid bevindt (zie in die zin de arresten Danosa, C-232/09, ECLI:EU:C:2010:674, punt 47, en Commissie/Italië, C-596/12, ECLI:EU:C:2014:77, punten 14, 17 en 18). Onderzocht moet immers worden onder welke omstandigheden dat lid in dienst is genomen, de aard van de hem opgedragen taken, het kader waarbinnen deze taken worden uitgeoefend, de omvang van de bevoegdheid van de betrokkene, het toezicht dat in de vennootschap op hem wordt uitgeoefend, en de omstandigheden waarin hij van zijn functie kan worden ontheven (zie het arrest Danosa, C-232/09, ECLI:EU:C:2010:674, punt 47). Zo heeft het Hof al geoordeeld dat een lid van de directie van een kapitaalvennootschap dat tegen vergoeding diensten verricht voor de vennootschap die dit lid benoemde en waarvan het integrerend deel uitmaakt, dat zijn werkzaamheden onder gezag of toezicht van een ander orgaan van deze vennootschap verricht, en dat te allen tijde zonder beperkingen van zijn functie kan worden ontheven, voldoet aan de voorwaarden om te worden aangemerkt als ‘werknemer’ in de zin van het Unierecht (zie in die zin het arrest Danosa, C-232/09, ECLI:EU:C:2010:674, punten 51 en 56). Gelet op het voorgaande dient derhalve te worden vastgesteld dat een lid van de directie van een kapitaalvennootschap zoals dat in het hoofdgeding, moet worden gekwalificeerd als ‘werknemer’ in de zin van artikel 1 lid 1 onder a) van Richtlijn 98/59 en dientengevolge in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de daarin bepaalde minimumaantallen.

Met zijn tweede vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 1 lid 1 onder a) van Richtlijn 98/59 aldus dient te worden uitgelegd dat een persoon, zoals die in het hoofdgeding, die zonder een vergoeding van zijn werkgever te ontvangen, maar met financiële steun van en erkenning door de voor de bevordering van de werkgelegenheid bevoegde overheidsinstantie, in de praktijk in de onderneming werkzaam is in de vorm van een stage om kennis op te doen of te verdiepen of om een beroepsopleiding te voltooien, moet worden beschouwd als werknemer in de zin van die bepaling. In dit verband moet er in de eerste plaats aan worden herinnerd dat uit vaste rechtspraak van het Hof volgt dat het begrip werknemer in het Unierecht zich uitstrekt tot personen die een voorbereidende stage of een leertijd voor een beroep doorlopen, die als een praktische voorbereiding op de eigenlijke uitoefening van het betrokken beroep kan worden aangemerkt, wanneer deze periode ten gunste en onder gezag van een werkgever wordt doorlopen onder de voorwaarden die voor reële en daadwerkelijke arbeid in loondienst gelden. Het Hof heeft aangegeven dat aan die

conclusie niet afdoet dat de productiviteit van de betrokkene gering is, dat hij geen volledige taak verricht en bijgevolg maar een klein aantal uren per week werkt en dat hij daardoor slechts een geringe beloning ontvangt (zie in die zin met name de arresten Lawrie-Blum, C-66/85, ECLI:EU:C:1986:284, punten 19|21; Bernini, C-3/90, ECLI:EU:C:1992:89, punten 15 en 16; Kurz, C-188/00, ECLI:EU:C:2002:694, punten 33 en 34, en Kranemann, C-109/04, ECLI:EU:C:2005:187, punt 13). In de tweede plaats volgt uit de rechtspraak van het Hof ook dat noch de juridische context van de arbeidsverhouding in het nationale recht in het kader waarvan een beroepsopleiding of een stage wordt doorlopen, noch de herkomst van de middelen waarmee de betrokkene wordt betaald – en met name, zoals in casu, de financiering daarvan met overheidssteun – gevolgen kan hebben voor de vraag of hij als werknemer kan worden aangemerkt (zie in die zin met name de arresten Bettray, C-344/87, ECLI:EU:C:1989:226, punten 15 en 16; Birden, C-1/97, ECLI:EU:C:1998:568, punt 28, en Kurz, C-188/00, ECLI:EU:C:2002:694, punt 34). Bijgevolg, en gelet op de overwegingen in met name de punten 33, 34 en 44 van dit arrest, moet op de tweede vraag worden geantwoord dat artikel 1 lid 1 onder a) van Richtlijn 98/59 aldus dient te worden uitgelegd dat een persoon, zoals die in het hoofdgeding, die zonder een vergoeding van zijn werkgever te ontvangen, maar met financiële steun van en erkenning door de voor de bevordering van de werkgelegenheid bevoegde overheidsinstantie, in de praktijk in de onderneming werkzaam is in de vorm van een stage om kennis op te doen of te verdiepen of om een beroepsopleiding te voltooien, moet worden beschouwd als werknemer in de zin van die bepaling.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 09-07-2015

ECLI: ECLI:EU:C:2015:455

Zaaknummer: C-229/14

Rechters: E. Levits, A. Borg Barthet, S. Rodin, M. Berger en A. Tizzano

Wetsartikelen: Richtlijn 98/59/EG